

บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

**The State and Desirable Roles of the Basic Education Institution
Committees of the Schools in Amnat Charoen Province
under the Office of Amnat Charoen Secondary
Educational Service Area Office 29**

เบญจมาศ สุจันทา,

เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม และ สุเมธ สุภัทรจำเนียร

มหาวิทยาลัยราชธานี

Benjamas Sujanta,

Charoenwit Sompongdam and Sumet Supatjamnien

Ratchathani University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : sujantaon61@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา และ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 76 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นบทบาทที่เป็นจริงเท่ากับ .98 และมีค่าความเชื่อมั่นบทบาทที่พึงประสงค์เท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สถานศึกษา โดยรวมและระดับอยู่ในระดับปานกลาง และบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสถานศึกษา โดยรวมและระดับอยู่ในระดับมากที่สุด การเปรียบเทียบค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา พบว่าความต้องการจำเป็นด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการ

* วันที่รับบทความ: 10 มกราคม 2564; วันที่แก้ไขบทความ 31 มกราคม 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 2 กุมภาพันธ์ 2564

บริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงบประมาณมีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด ข้อเสนอแนะบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาได้เสนอไว้แล้วทั้ง 4 ด้าน

คำสำคัญ: บทบาทที่เป็นจริง; บทบาทที่พึงประสงค์; คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstracts

The purposes of this research were to 1) Study the state and desirable roles of the basic education institution committee of schools in Amnat Charoen province under Amnat Charoen Secondary Educational Service Area Office 29 2) Compare the state and desirable roles of the basic education institution committee of the school and 3) Study the development guidelines the state and desirable roles of the basic education institution committee of schools. The sample used in the study were 76. Data collection was done through 5 rating scale questionnaires with the reliability of the questionnaires of the state and desirable roles were .98 and .96 respectively. The analyzing of data was percentage, mean, standard deviation and ($PNI_{modified}$).

The research findings were as follows the state roles of the basic education institution committee of schools, overall and each aspect were at the moderate and the desirable roles overall and each aspect were at the highest level. the compare of the Index values of ($PNI_{modified}$) of the education institution committee, at schools, found that the need assessment rank was from the most to the lowest. Personnel administration, general administration, academic affair administration, and budgeting administration, and the guidelines of the basic education institution committee of school role, proposed on all 4 aspects.

Keywords: State roles; Desirable roles; Basic education institution committee

บทนำ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ถือเป็นหลักในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ อีกทั้งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 44 ได้กำหนดให้ปลัดกระทรวงและเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาพร้อมทั้งได้กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล เพื่อให้มีความเป็นอิสระคล่องตัวสามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้ สะดวกรวดเร็วถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการบริหารการศึกษาจึงมีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม โดยสถานศึกษาจะมีอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเองมากขึ้นทำให้ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อบริหารจัดการการศึกษาในรูปแบบใหม่เน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจมากขึ้นภายใต้การบริหารในรูปแบบขององค์กรบุคคลคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการบริหาร

แบบมีส่วนร่วม (Participation) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดนโยบายและแผน การตัดสินใจ การกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น (ศึกษาธิการ, 2546 : 39)

กระจายอำนาจได้กำหนดชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่าแนวโน้มการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษามีความเข้มและเป็นรูปธรรมมากขึ้น การกระจายอำนาจในทางการศึกษา จะเน้นการกระจายอำนาจจากหน่วยงานส่วนกลางไปยังสถานศึกษา (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550 : 312) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา พบปัญหาที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไข พัฒนาและสานต่อในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา การส่งเสริมการมีส่วนร่วม รวมทั้งการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา แม้จะได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 แล้ว แต่หน่วยปฏิบัติยังไม่มีอิสระ ความคล่องตัวในการบริหารงานและจัดการศึกษาเท่าที่ควร ในส่วนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพบว่า มีการถ่ายโอนสถานศึกษาไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่การจัดการศึกษาของเอกชนยังไม่มีขยายตัวเท่าที่ควร ในส่วนสถานประกอบการและสถาบันต่าง ๆ มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น แต่ยังมีสัดส่วนน้อยมาก นอกจากนี้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่เป็นไปตามบทบาทหน้าที่กำหนด รวมทั้งยังมีอุปสรรคในการปฏิบัติงานอยู่หลายประการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดความชัดเจนเรื่องบทบาทหน้าที่ของตนว่าจะทำอะไรบ้าง ทำเพื่ออะไร บุคลากรของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความหลากหลายของพื้นฐานความรู้ในวิธีการทำงาน ทักษะและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนหนึ่งมีความคิดว่าการบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพียงที่ปรึกษาหรือผู้ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องจากสถานศึกษา (พันธุ์ทิพา ศรีตะพัลโล, 2552 : 35)

คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ซึ่งครอบคลุมการกระจายอำนาจในการบริหารสถานศึกษาจากการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับความชัดเจนเรื่องบทบาทหน้าที่บุคลากรของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความหลากหลายขาดทักษะและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน เป็นต้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และตอบสนองหลักการกระจายอำนาจในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 88 คน จากจำนวนโรงเรียน 22 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 76 คน จากจำนวนโรงเรียน 22 โรงเรียน จำแนกเป็น ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 19 คน ผู้แทนครูที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 19 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 19 คน และผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 19 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan ได้มาโดยการเลือกอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม สอบถามบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ **ตอนที่ 1** แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยสถานภาพด้านตำแหน่ง ประกอบด้วย 1. ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. ผู้แทนครู 3. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 4. ผู้อำนวยการสถานศึกษา **ตอนที่ 2**

แบบสอบถามบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านการบริหารงานวิชาการ 2. ด้านการบริหารงบประมาณ 3. ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4. ด้านการบริหารงานทั่วไป **ตอนที่ 3** แบบสอบถามแบบปลายเปิดข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ใน 4 ด้านได้แก่ 1. ด้านการบริหารงานวิชาการ 2. ด้านการบริหารงบประมาณ 3. ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 เพื่อขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ผู้ศึกษาส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 76 ฉบับโดยวิธีนำส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และ นำส่งแบบบรรจุใส่ซองรับ-ส่งหนังสือราชการของแต่ละสถานศึกษาในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 และผู้ศึกษาติดต่อการขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับกลับคืน 76 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม คือ หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้ 1. ใช้สถิติจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) 2. ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3. ดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNImodified)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ปีการศึกษา 2563 จำนวน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป ดังแผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

1.1 บทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงาน และด้านการบริหารงานบุคคล

1.2 บทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล

2. ผลเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า

2.1 บทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 บทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นความคิดเห็นของบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 เรียงตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ซึ่งด้านที่มีค่าความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือด้านการบริหารงานบุคคล ($PNI_{modified} = 0.42$) รองลงมาคือด้านการบริหารงานทั่วไป ($PNI_{modified} = 0.40$) ด้านการบริหารงานวิชาการ ($PNI_{modified} = 0.39$) ตามลำดับ และด้านการบริหารงบประมาณ ($PNI_{modified} = 0.39$)

2.3.1 ด้านการบริหารงานบุคคล ($PNI_{modified} = 0.42$) เรียงตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับเสนอแนะแนวทาง วิธีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ค่าจ้างค่าตอบแทน สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.59$) รองลงมาคือร่วมกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล ($PNI_{modified} = 0.55$) และเสนอแนะให้ความเห็นชอบในการเลื่อนและแต่งตั้งบุคลากรในสถานศึกษาให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น ($PNI_{modified} = 0.53$) ตามลำดับ

2.3.2 ด้านการบริหารงานทั่วไป ($PNI_{modified} = 0.40$) เรียงตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับร่วมกำหนดแนวทางและระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากบุคคล ชุมชน องค์กรเอกชน หน่วยงาน สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น ($PNI_{modified} = 0.43$) รองลงมาคือส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการและให้บริการด้านต่างๆแก่ชุมชน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดโรงเรียน ($PNI_{modified} = 0.43$) และร่วมสร้างเครือข่ายทางการศึกษาระหว่างสถานศึกษา ชุมชน องค์กร หน่วยงานอื่นๆ ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.42$) ตามลำดับ

2.3.3 ด้านการบริหารงานวิชาการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.39$) เรียงตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($PNI_{\text{modified}} = 0.48$) รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลรอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($PNI_{\text{modified}} = 0.44$) และมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือด้านการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ($PNI_{\text{modified}} = 0.44$) ตามลำดับ

2.3.4 ด้านการบริหารงบประมาณ ($PNI_{\text{modified}} = 0.39$) เรียงตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.48$) รองลงมามีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและวิธีการในการตรวจสอบการรับ-จ่ายพัสดุของสถานศึกษาให้ถูกต้องตามปีงบประมาณ ($PNI_{\text{modified}} = 0.48$) และมีส่วนร่วมในการจัดทำข้อมูลทรัพยากรเพื่อการศึกษา และระดมทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.45$) ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะของบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ได้แก่

3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีบทบาทในการบริหารด้านวิชาการร่วมกันกับสถานศึกษา อันได้แก่ ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตร มีการปรับปรุงหลักสูตรและรายวิชาที่นักเรียนควรได้รับการพัฒนาควรมีคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับรู้และรับรองหลักสูตร มีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงาน สนับสนุนด้านการส่งเสริมวิชาการสำหรับครู

3.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีบทบาทในการบริหารด้านงบประมาณร่วมกันกับสถานศึกษา และให้ความเห็นในกรอบงบประมาณที่โรงเรียนได้รับจัดสรร มีส่วนร่วมช่วยเหลือ สนับสนุนในเรื่องการระดมทรัพยากร มีการวางแผนโครงการตามความจำเป็นและควรให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมพิจารณาเห็นชอบโครงการต่างๆ ตามความเหมาะสม

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาควรมีบทบาทในการให้ความเห็นชอบข้อเสนอแนะการพิจารณาย้ายของข้าราชการครู การให้ความดีความชอบการเลื่อนวิทยฐานะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาควรวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา

3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีบทบาทในการร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้การสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาในทุกด้านทุกกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องมีกรอบในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาครอบคลุมทุกด้าน มีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการในการบริการด้านต่างๆ แก่ชุมชนและให้การสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาในทุกด้าน ทุกกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

1. บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า บทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อจำแนกรายเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 อาจจะยังไม่เข้าใจบทบาทในการบริหารงานสถานศึกษาหรือการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทมากขึ้น ดังนั้นสถานศึกษาควรให้ความรู้และจัดอบรมเกี่ยวกับบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการบริหารงานในสถานศึกษามากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ พิกรี แก้วนวล (2560 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก

บทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งเมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการ

บริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 มีคาดหวังว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาในงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปมากยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นในการร่วมบริหารงานใน สอดคล้องกับงานวิจัย กาญจนา ม่วงลัทธิ (2558 : 56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการวางแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีในการบริหารงบประมาณแบบ มุ่งเน้นผลงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ใน ระดับ มากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

2. ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นความคิดเห็นของบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 เรียงตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ซึ่งด้านที่มีค่าความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือด้านการบริหารงานบุคคล ($PNI_{modified} = 0.42$) รองลงมาคือด้านการบริหารงานทั่วไป ($PNI_{modified} = 0.40$) ด้านการบริหารงานวิชาการ ($PNI_{modified} = 0.39$) และด้านการบริหารงบประมาณ ($PNI_{modified} = 0.39$) ตามลำดับ

2.1 ด้านการบริหารงานบุคคล ($PNI_{modified} = 0.42$) เรียงตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้แก่ 1. เสนอแนะแนวทาง วิธีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.59$) 2. ร่วมกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล ($PNI_{modified} = 0.55$) และ 3. เสนอแนะให้ความเห็นชอบในการเลื่อนและแต่งตั้งบุคลากรในสถานศึกษาให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น ($PNI_{modified} = 0.53$) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากด้านการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นงานที่มีความสำคัญ มุ่งเน้นการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาให้เกิดการบริหารงานที่คล่องตัว บรรลุตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ และยังให้ความสำคัญของการพัฒนาความรู้ ความสามารถ การสร้างขวัญและกำลังใจของครูและบุคลากรซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษา ดังนั้นตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านการบริหารงานบุคคล 3 ลำดับแรก ควรจะพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป สอดคล้องกับงานวิจัย วรวิทย์ ต๊ะคำวรรณและเฉลิมชัย สุขจิตต์ (2560 : 67) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และลักษณะงานเฉพาะด้านน้อย มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมน้อย สถานศึกษากำหนดเนื้อหาสาระการประชุมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบมากกว่าให้ร่วมพิจารณาเสนอแนะและมีข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่มากเท่าที่ควร

2.2 ด้านการบริหารงานทั่วไป ($PNI_{\text{modified}} = 0.40$) เรียงตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ 1. ร่วมกำหนดแนวทางและระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากบุคคล ชุมชน องค์กรเอกชน หน่วยงาน สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น ($PNI_{\text{modified}} = 0.43$) 2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการและให้บริการด้านต่างๆแก่ชุมชน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดโรงเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.43$) และ 3. ร่วมสร้างเครือข่ายทางการศึกษาระหว่างสถานศึกษา ชุมชน องค์กร หน่วยงานอื่นๆ ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.42$) ตามลำดับทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอาจยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำนโยบาย และส่วนมากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมักมีหน้าที่แค่อนุมัติหรือไม่ทราบถึงนโยบายของสถานศึกษาที่แท้จริง รวมทั้งสถานศึกษายังไม่เปิดโอกาสให้เข้าไปมีส่วนร่วม อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญคิดว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ดังนั้น ความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านการบริหารงานทั่วไปต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของบุญตา ไกลเลิศ (2550 : 18) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพของตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งที่บุคคลได้รับ ต้องมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ตามบทบาทของตำแหน่งนั้น และคล้อยตามความมุ่งหวังของสังคม เช่น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาก็หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ที่ปฏิบัติในสถานศึกษานั้น

2.3 ด้านการบริหารงานวิชาการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.39$) เรียงตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1. มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($PNI_{\text{modified}} = 0.48$) 2. มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลรอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($PNI_{\text{modified}} = 0.44$) และ 3. มีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือด้านการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ($PNI_{\text{modified}} = 0.44$) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ไปต่อยอดในอนาคตต่อไป มุ่งพัฒนาสถานศึกษาที่อยู่ภายในชุมชนให้มีความก้าวหน้าด้านวิชาการและมีมาตรฐานสากล การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในด้านวิชาการจะช่วยให้ชุมชนเข้าใจปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง ดังนั้น ความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านการบริหารงานวิชาการต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป สอดคล้องกับ วรณยูภา คะโยธา (2558 : 97) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป มีปัญหาที่สอดคล้องกันทั้ง 4 ด้าน คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ยังไม่มีความรู้เรื่องการบริหารจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ทำให้เกิดปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นต้น

2.4 ด้านการบริหารงบประมาณ ($PNI_{\text{modified}} = 0.39$) เรียงตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1. มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.48$) 2. มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและวิธีการในการตรวจสอบการรับ-จ่ายพัสดุของสถานศึกษาให้ถูกต้องตามปีงบประมาณ ($PNI_{\text{modified}} = 0.48$) และ 3. มีส่วนร่วมในการจัดทำข้อมูลทรัพยากรเพื่อการศึกษา และระดมทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.45$) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาต้องตระหนักถึงการบริหารงบประมาณเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังนั้น ความสำคัญของการดำเนินการบริหารงบประมาณต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ ใจอ้าย (2558 : 47) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ในจังหวัดลำปาง พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ 12 โดยรวมและรายด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่าด้านอื่น ๆ 3 ลำดับแรก คือ ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ รองลงมา คือ การปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา และด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชนตามลำดับ ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของตนและกฎหมายที่เป็นหลักปฏิบัติต่างๆ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่มีเวลาในการเข้าร่วมประชุมกับสถานศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรจัดอบรม ประชุมสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด สถานศึกษาควรดำเนินงานไว้ล่วงหน้าชัดเจน กำหนดเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีเวลาเตรียมตัวในการเข้าร่วมประชุมกับสถานศึกษาส่วนอายุ เพศและประสบการณ์ พบว่าไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะของบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ได้แก่

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีบทบาทในการให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 มีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย มีการปรับปรุงหลักสูตรและรายวิชาที่นักเรียนควรได้รับการพัฒนา ทั้งนี้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือการเพิ่มเติมรายวิชาใหม่ในหลักสูตรสถานศึกษา

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีบทบาทในการให้ความเห็นในกรอบงบประมาณที่โรงเรียนได้รับจัดสรรมีส่วนร่วมช่วยเหลือ สนับสนุนในเรื่องการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วน เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการอื่น มีความชัดเจน โปร่งใส

2.2 สามารถตรวจสอบคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

3.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาควรมีบทบาทในการให้ความเห็นชอบข้อเสนอแนะการพิจารณาย้ายของข้าราชการครู การให้ความดีความชอบการเลื่อนวิทยฐานะ

3.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาควรวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

4.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีบทบาทในการร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้การสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาในทุกด้านทุกกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องมีการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาครอบคลุมทุกด้าน

4.2 มีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการในการบริการด้านต่างๆ แก่ชุมชนแล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารควรส่งให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนงาน

วิชาการแก่บุคคลรอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือด้านการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

1.2 สถานศึกษาควรจัดและดำเนินการประชุมอบรมสัมมนาและจัดกิจกรรมต่างๆที่ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและควรสนับสนุนคณะกรรมการสถานศึกษาต่อไปในหลักสูตรการบริหารการศึกษาที่สูงขึ้น

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาบทบาทที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

2.3 ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา ม่วงลัทธิ. (2558). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการวางแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ (พ.ศ. 2551 - 2565). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรงค์ ใจอ้าย. (2558). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35 ในจังหวัดลำปาง.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

บุญตา ไกลเลิศ. (2550). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- พันธุ์ทิพา ศรีตะพัสโส. (2552). ศึกษาปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตการประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิกรี แก้วนวล. (2560). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรุณยุภา คะโยธ. (2558). ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรวิมล ต๊ะคำวรรณและเฉลิมชัย สุขจิตต์. (2560). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.